

Goriška duhovna dediščina Filipa Terčelja

Spomin na pomembnega duhovnika in njegov neizbrisen pečat v slovenski kulturni in verski zgodovini

JERNEJ KURINČIČ
KOSTANJEVICA PRI GORICI

Na Kostanjevici pri Gorici smo se spomnili za naše kraje silno pomembne osebe, ki pa je marsikdo ne pozna ali pa se vsaj ne zaveda njenega pomena in vpliva na našo zgodovino in kulturo – Filipa Terčelja. Najprej smo se zbrali k maši v njegov spomin, nato pa se preselili v samostansko dvorano. Tam nas je najprej pozdravil p. Boštjan Horvat. Nato je besedo prevzela gostja tega večera, mag. Nadja Ušaj Pregelj in povedala, da se ob Terčeljevem spominu na tem mestu ustavljamo že tretjič – najprej ga je župnijski zbor spoznal kot avtorja cerkvene glasbene literature, nato ga je predstavila staršem kot vzgojitelja in mladinskega delavca, namen tega srečanja pa je seznanjanje z njegovo vlogo na goriškem območju. Na tak način v krščanskem smislu nadaljujejo projekt Evropske prestolnice kulture. Za uvod smo si ogledali

film *Zvesti krmar* Studia Siposh in se tako spomnili glavnih postavk Terčeljevega življenja: rojen 1892 v Grivčah nad Ajdovščino kot prvi izmed sedmih otrok precej premožnih in izobraženih staršev; je v prvi generaciji Jegličeve slovenske gimnazije; med prvo svetovno vojno je bogoslovec; novo mašo ima leta 1917 v Ljubljani; na prvem kaplanskem mestu v Škofji Loki se izkaže z elaboratom o mladinskem delu, za kar ga škof Jeglič pošlje na dodaten študij na socialno akademijo v Köln. Leta 1922, ravno ob nastopu fašizma, pride v Gorico; je zaprt, nato izgnan, a kmalu pomiloščen; kar nekaj časa ne dobi službe, ker se oblasti bojijo njegove vneme za slovenstvo, visoke izobraženosti in dela z mladino; nato ga škof postavi za učitelja na današnji Poljanski gimnaziji; najhuje je, ko ga na koncu zaprejo še "osvoboditelji". V zaporu sreča Franca Krašno, ki ga povabi v službo v Sorico. Tam ga 7. januarja 1946 likvidirajo. Ko pride v Gorico, je star 30 let in tam postane vzgojitelj in učitelj v Alojzijevišču – izmed njegovih

MAG. NADJA UŠAJ PREGELJ

dijakov jih več kot sedemdeset postane duhovnikov, med njimi pa so tudi nekateri literati kot Gradnik, Pregelj in Narte Velikonja. Že takoj na začetku je tudi v odboru Mohorjeve družbe. Je tajnik Prosvetne zveze, ki skrbi za slovensko kulturo v najširšem smislu: predavanja, družabni večeri, tekme, koncerti, romanja, duhovne vaje, gospodinjski tečaji ... Je urednik

mesečnika *Moj čolnič*, v katerem v rubriki *Pomenki* objavlja svoja vzgojna in socialna besedila. Je izjemno plodovit pisec, piše vse od vzgojnih čitank, otroških molitvenikov, dramskih besedil, daljše povesti *Vozniki* do zbirke črtic. Ključni poudarki njegovega pisanja so vera, ljubezen, družina, zvestoba, veselje, narod. Njegov krščanski nauk je zelo močno socialno obarvan. Njegovo

posebno imenitno delo je cerkveni molitvenik *Liber precum*, ki ga je izdal skupaj s škofom Sedejem na 341 straneh – liturgični del je v latinščini, ostalo v slovenščini. Največ pa se verjetno – čeprav ne vedoma – srečujemo s Terčeljem prek besedil cerkvenih pesmi; enainšestdeset skladateljev je na njegova besedila zložilo več kot štiristo skladb. Pred petnajstimi leti so mu v Šturjah pri Ajdovščini kljub dolgotrajnemu nasprotovanju postavili spomenik, delo akademskega kiparja Mirsada Begića – v Gorici njegovo obeležje še čakamo. O njem je izšlo tudi več knjig. Glede na njegov pomen za slovenski živelj je povsem možno, da bi ga v primeru, če se ne bi pred fašizmom umaknil v matico, doletela podobna usoda kot Lojzeta Bratuža. Večer smo zaključili z zavezo, da moramo več storiti za to, da bi se bogata zapuščina dela in pričevanja Filipa Terčelja ohranjala in širila; njegov zgled tako v življenju kot v smrti nas spodbujata, naj – ne glede na teže časov – pogumno in vneto delamo za narod in vero.